

MÄRTS 2024

ENERGIATURGUDE ÜLEVAADE

IGAKUINE RAPORT

Energiaturud 2024 märts

Elektribörsi Nord Pool (NP) andmetel oli elektri keskmine börsihind märts 2024:

- Eesti hinnapiirkonnas 68,26 €/MWh;
- Läti hinnapiirkonnas 68,21 €/MWh;
- Leedu hinnapiirkonnas 68,21 €/MWh;
- Soome hinnapiirkonnas 59,38 €/MWh.

Balti-Soome gaasibörsil GET Baltic kaubeldud maagaasi keskmine hind märtsis Baltic Gas Spot Indexi (BGSi) puhul oli 30,65 €/MWh.

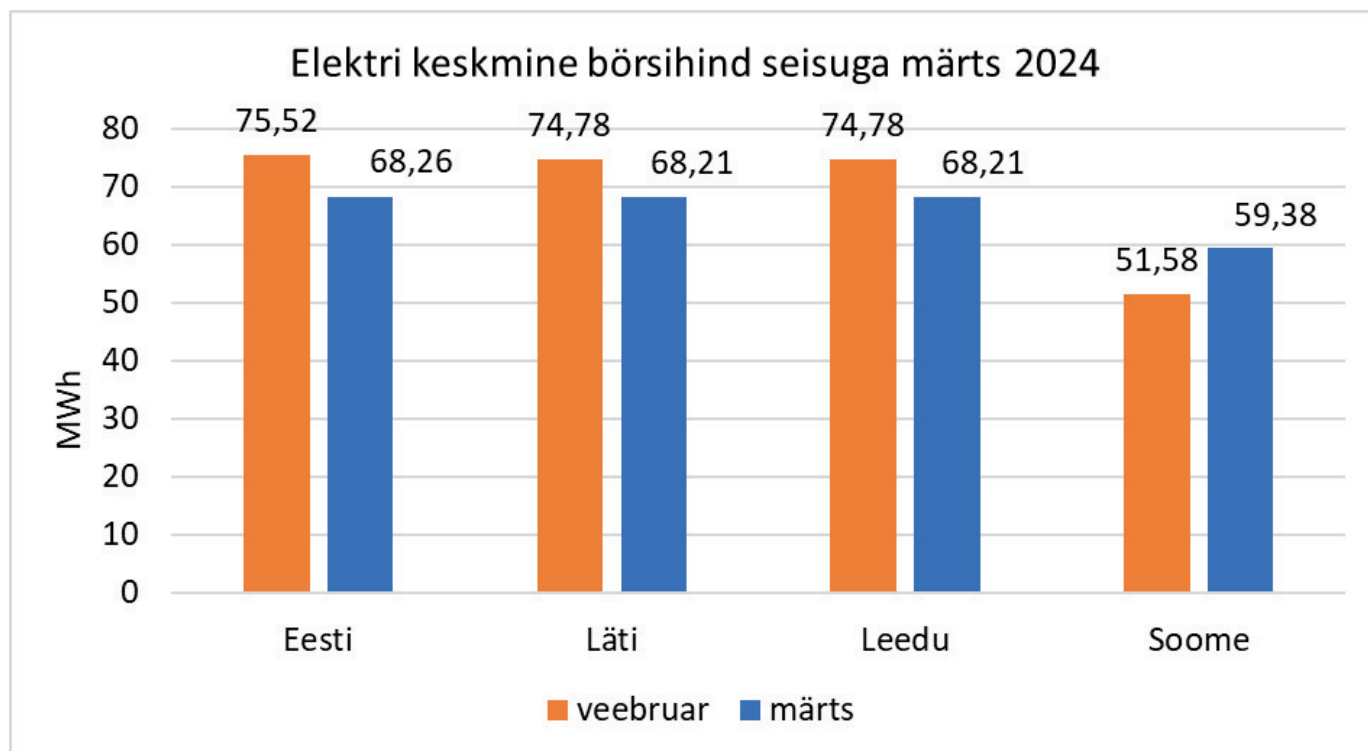
Elektrituruhinnad

Tabel 1. Elektrituruhindade statistika veebruaris ja märtsis 2024 (€/MWh)¹

Elektrituruhinnad	Eesti	Läti	Leedu	Soome
Veebruari keskmine hind	75,52	74,78	74,78	51,58
Märtsi keskmine hind	68,26	68,21	68,21	59,38
Veebruari ja märtsi hinnamuutus	-10%	-9%	-9%	15%

Tabelist 1 selgub, et NP andmetel oli 2024. aasta märtsi keskmine börsihind Eestis 68,26 €/MWh ehk -10% madalam võrreldes veebruari keskmise börsihinnaga 75,52 €/MWh ja keskmine märtsi börsihind oli Soomes 59,38 €/MWh ehk 15% kõrgem võrreldes veebruari keskmise hinnaga 51,58 €/MWh. Eesti hinnapiirkonna börsihinda mõjutasid märtsi vältel aset leidnud Eesti ja Läti elektrijaamade pikaajalised hooldus- ja remonttööd. Samuti mõjutas Eesti hinnapiirkonna börsihinda märtsis Eesti ja Soome ning Eesti ja Läti vahelised ülekandevõimsusepiirangud. Keskmised börsihinnad märtsis olid Lätis ja Leedus 68,24 €/MWh, vastavalt -9% madalamad võrreldes veebruari keskmise börsihinnaga.

Tabelis 1 välja toodud börsihindu illustreerib alljärgnev joonis (vt Joonis 1).

Joonis 1. Elektri keskmised börsihinnad Baltikumis ja Soomes²

Ülevaate NP maksimaalsetest (max) ja minimaalsetest (min) tunnipõhistest elektri börsihindadest annab alljärgnev tabel (vt Tabel 2).

Tabel 2. Elektrituru minimaalsete ja maksimaalsete hindade statistika veebruaris ja märtsis 2024 (€/MWh)³

Elektrituru hinnad	Eesti	Läti	Leedu	Soome
Veebruari max tunnihind	250	250	250	249,94
Märtsi max tunnihind	483,03	483,03	483,03	199,99
Veebruari ja märtsi hinnamuutus	93%	93%	93%	-20%
Veebruari min tunnihind	4,02	4,02	4,02	-2,50
Märtsi min tunnihind	0,56	0,56	0,56	-0,11
Veebruari ja märtsi hinnamuutus	-86%	-86%	-86%	-96%

² Allikas: <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data/1/Dayahead/Area-Prices/EE/Monthly/?view=table>

³ Allikas: <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data/1/Dayahead/Area-Prices/EE/Daily/?view=table>

Elektribörsil kaubeldavad tuletisinstrumentid⁵

Tulevikutehingute hinnad näitavad indikatsiooni, milliseks kujunevad elektri hinnad tulevikus ehk teisiti öelduna – tulevikutehingute hinnad on prognoositud elektri hinnad tulevikus. Näiteks on Saksamaa futuuride puhul tegemist tuletisinstrumentidega, millega esiteks maandatakse Saksamaa elektriturul tekkivat hinnariski ja teiseks spekulereetakse turuhindadega. Aluseks on võetud Saksamaa futuurid just nende likviidsuse tõttu^[1]. Ülevaate Saksamaa turupiirkonna elektri futuuride hindadest 2024. aastal eri kvartalites ning ka 2025. aasta kohta annab alljärgnev tabel (vt Tabel 3) seisuga 08.04.2024.

Tabel 3. Saksamaa futuuride hinnad elektri hindade kohta⁷

EEX Saksamaa energia futuurid	
Viimane hind (baas, €/MWh) 08.04.2024 seisuga	83,1
Periood (aasta)	2025
III kvartal 2024	67,6
IV kvartal 2024	86,0
I kvartal 2025	92,6
Viimane hind (baas, €/MWh) 08.04.2024 seisuga	55,3
Periood (kuu)	mai 2024

⁵ Futuurid üldiselt on tuletisinstrumentid, mis kohustavad ostjat antud vara ostma kindlaksmääratud hinnaga ja kindlal kuupäeval. Futuurleping võimaldab investoril spekulereida finantsinstrumenti hinnaga. Saksamaa futuuride puhul on tegemist tuletisinstrumentidega, mis spekulereivad Saksamaa turupiirkonna elektrituru hindasid.

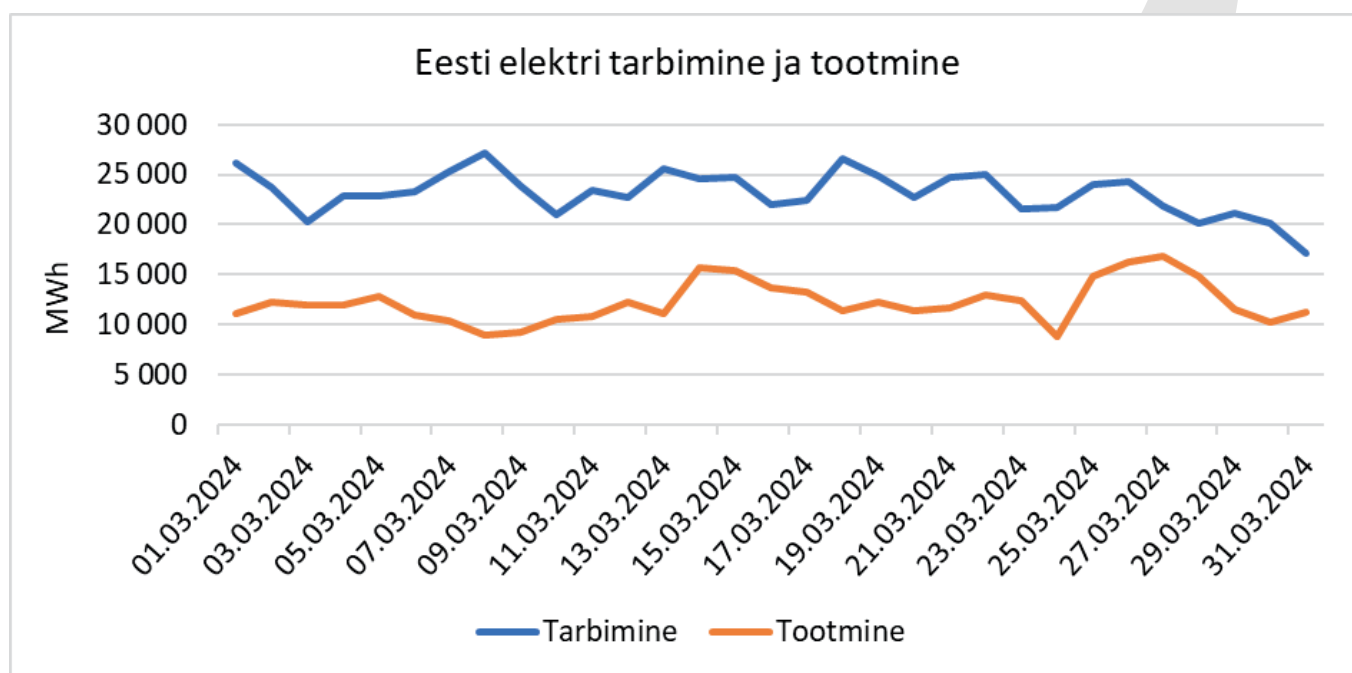
⁶ <https://www.eex.com/en/markets/power/power-futures>

⁷ Allikas: <https://www.eex.com/en/market-data/power/futures>

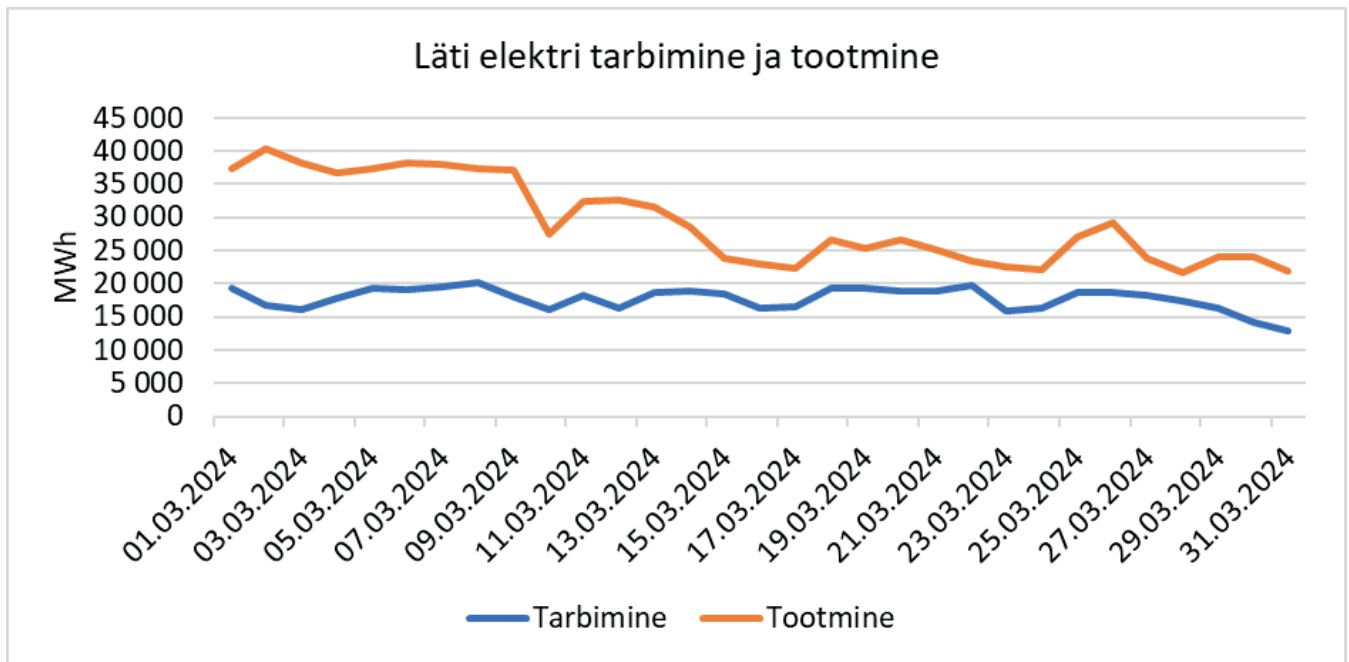
Tabelist 3 nähtub, et baaskoormuse futuuride hinnatõus on 2024. aasta III kvartalis 27%, võrreldes 2024. aasta IV kvartaliga, mis viitab elektri börsihinna prognoositavale kasvule 2024. aasta lõpus ning futuuride hinnakasv on 2024. aasta IV kvartalis 8%, võrreldes 2025. aasta I kvartaliga, mis viitab samuti elektri börsihinna prognoositavale kasvule. Mais 2024 on prognoositud futuuride hinnaks 55,3 €/MWh.

Elektri tarbimine ja tootmine

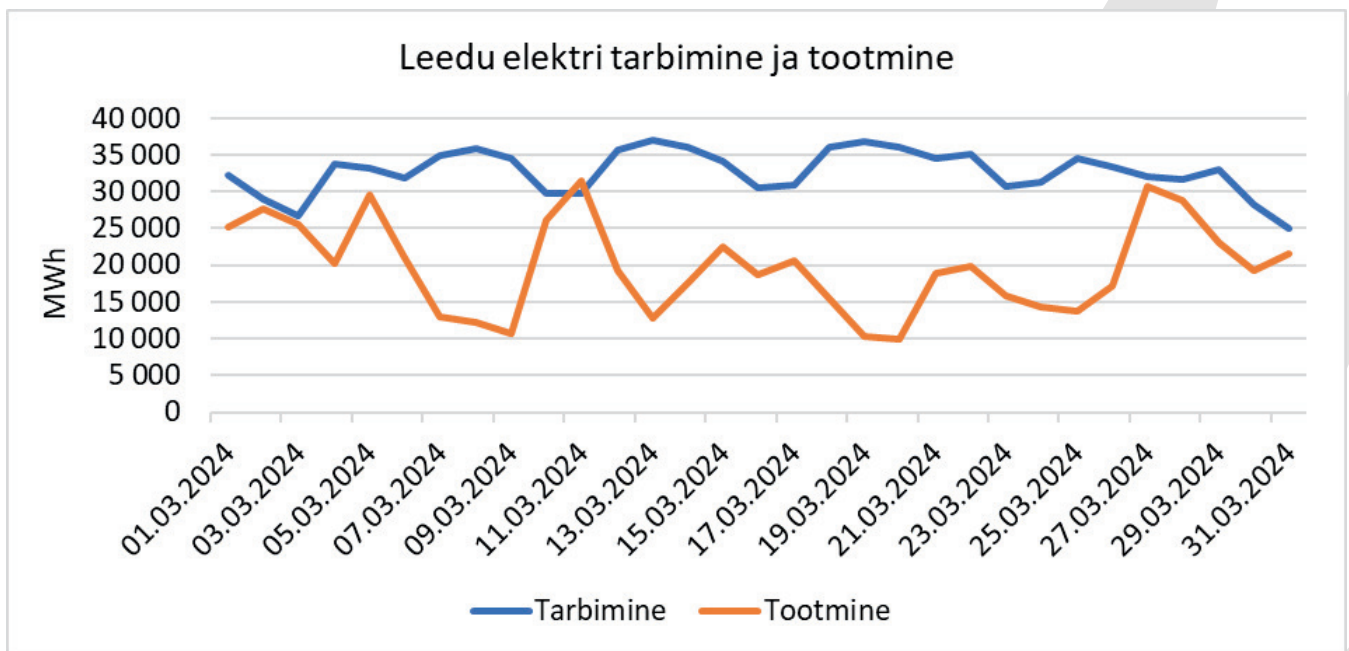
Eesti, Soome, Läti ja Leedu puhul saab täheldada elektri tootmise ja tarbimise pidevat kõikumist. Kõikumise põhjuseid võib olla mitmeid, kuid peamiseks on see, et nädalavahetusel on tarbimine ja tootmine võrreldes argipäevadega väiksem. Eesti ja Läti puhul saab täheldada kuu lõpul kerget tarbimise langustrendi. Üheks põhjuseks on see, et märtsi lõpul olid ilmad soojemad võrreldes märtsi algusega. Leedus on märgata tootmise puhul terve kuu vältel kõikumisi ning seda peamiselt ülekandepiirangute tõttu Poolaga. Eestis toodeti elektrit märtsis 378 974 MWh ning tarbiti 717 857 MWh.

Joonis 3. Eesti elektritarbimine ja -tootmine perioodil 01.03.-31.03.2024⁸

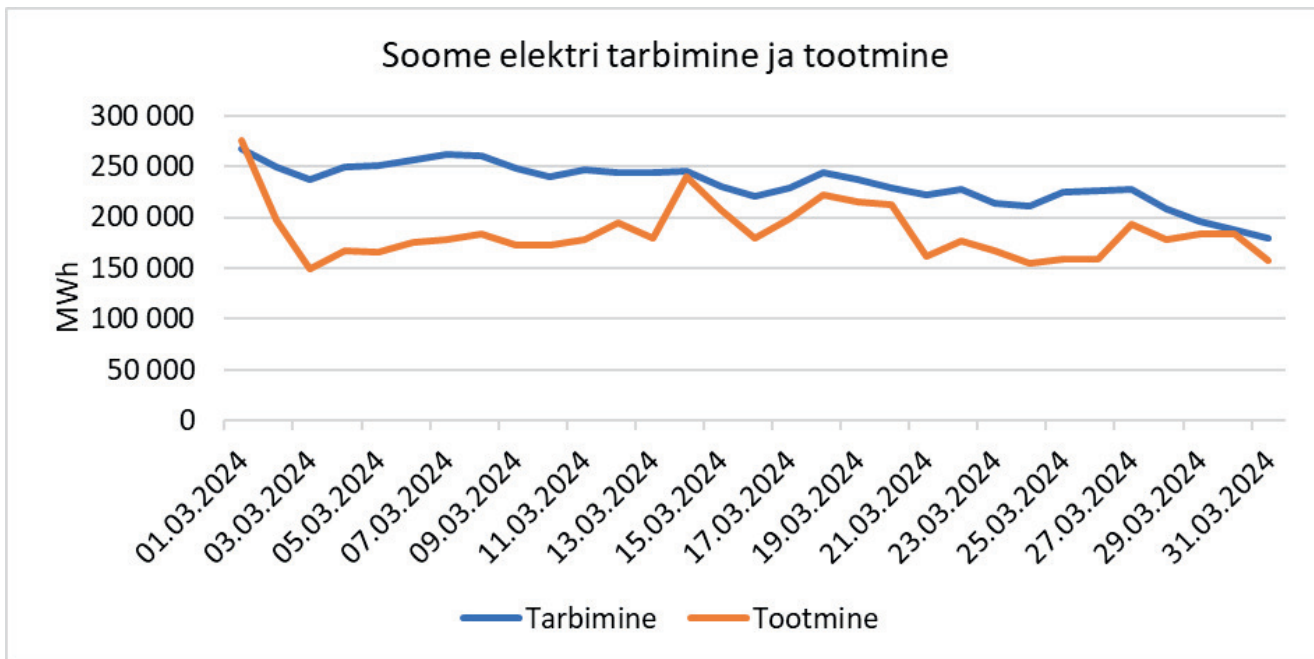
Joonis 4. Läti elektritarbimine ja -tootmine perioodil 01.03.-31.03.2024⁹

Joonis 5. Leedu elektritarbimine ja -tootmine perioodil 01.03.-31.03.2024¹⁰

⁹ Allikas: <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data1/Power-system-data/Production1/Production1/EE/Daily/?view=table>

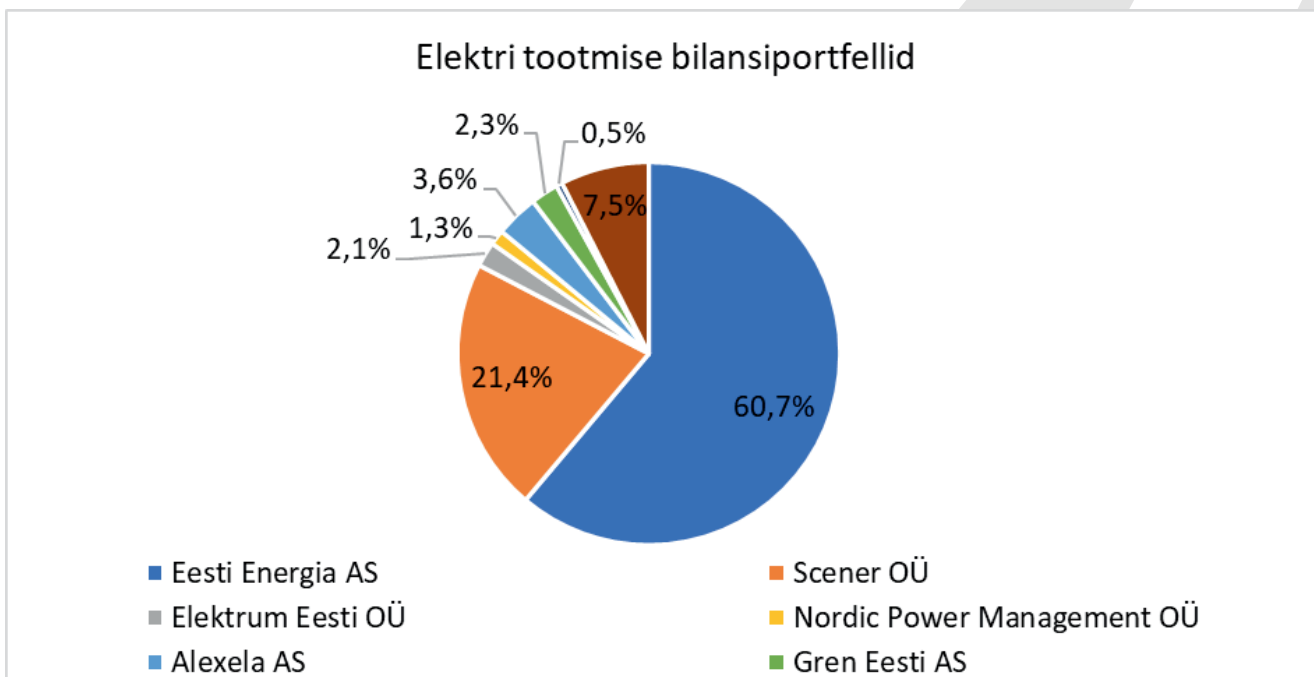
¹⁰ Allikas: <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data1/Power-system-data/Production1/Production1/EE/Daily/?view=table>

Joonis 6. Soome elektritarbimine ja -tootmine perioodil 01.03.-31.03.2024¹¹

Elektri bilansiportfellid

Elektri tootmise ja tarbimise bilansiportfellidest annavad ülevaate joonised 7 ja 8.

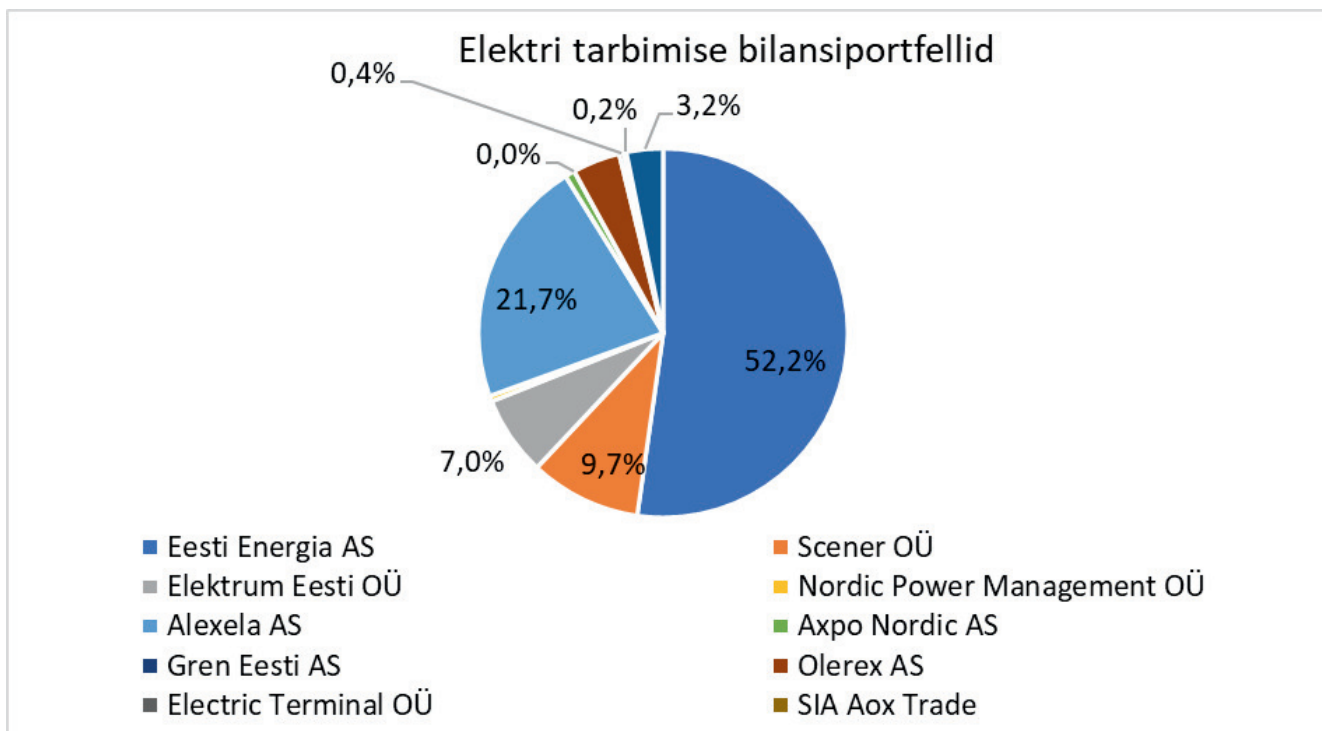

Joonis 7. Turuosade jagunemine bilansihaldurite vahel tootmise lõikes, märts 2024¹²

Jooniselt 7 on näha, et kõige suuremad elektri tootmise bilansiportfellid kuuluvad seisuga märtsis 2024 Eesti Energia AS-ile, vastavalt 60,7% ja Scener OÜ-le 21,4%. Ülejäänud turuosa bilansiportfellist kuulub teistele ettevõtetele (ligikaudu 17%).

¹¹ Allikas: <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data/Power-system-data/Production1/Production1/EE/Daily/?view=table>

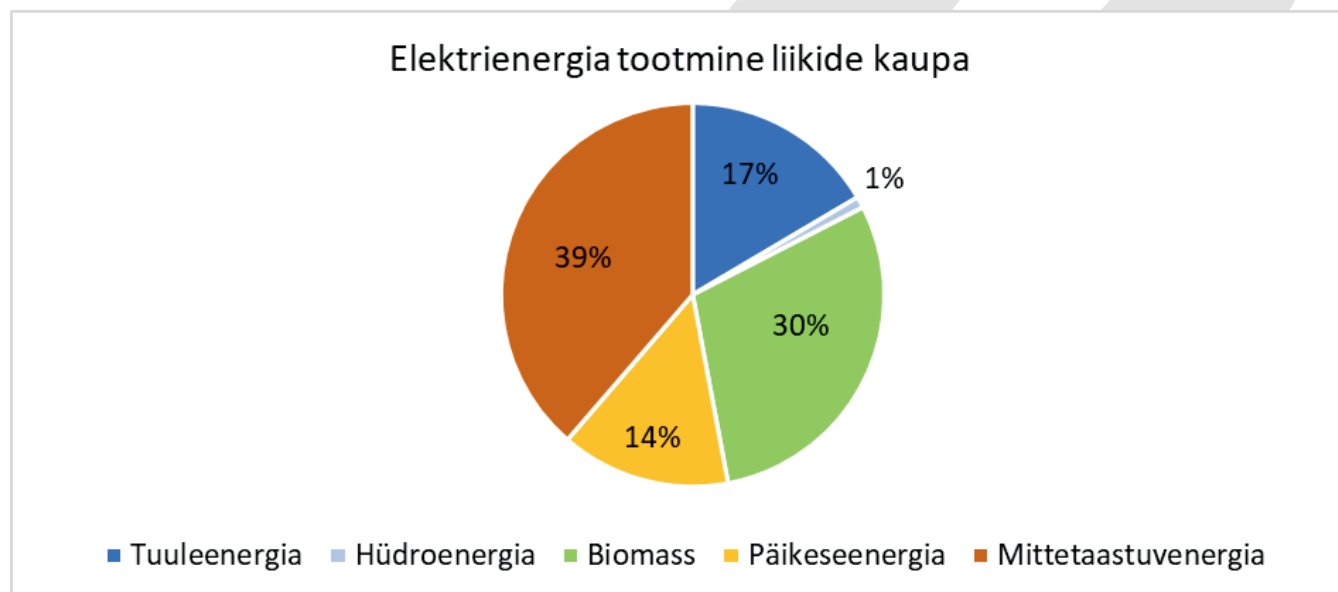
¹² Allikas: <https://www.elering.ee/bilansiportfellide-osakaalud-2023>

Joonis 8. Turuosade jagunemine bilansihaldurite vahel elektri tarbimise lõikes, märts 2024¹³

Elektri tarbimise bilansiportfelli puhul (joonis 8) on samuti näha, et suurim turuosa kuulub seisuga 2024 märts Eesti Energia AS-ile, vastavalt 52,2%. Järgmiste suurte tarbijatena leiab jooniselt ettevõtted Alexela AS vastavalt 21,7%, Scener OÜ vastavalt 9,7%, ning Elektrum Eesti OÜ vastavalt 7%. Ülejäänud turuosa bilansiportfelist kuulub teistele ettevõtetele, ligikaudu 9,3%.

Joonisel 9 on välja toodud elektrienergia tootmine energialiikide kaupa (MWh).

Joonis 9. Elektrienergia tootmine energialiikide kaupa, märts 2024¹⁴

¹³ Allikas: <https://www.elering.ee/bilansiportfellide-osakaalud-2023>

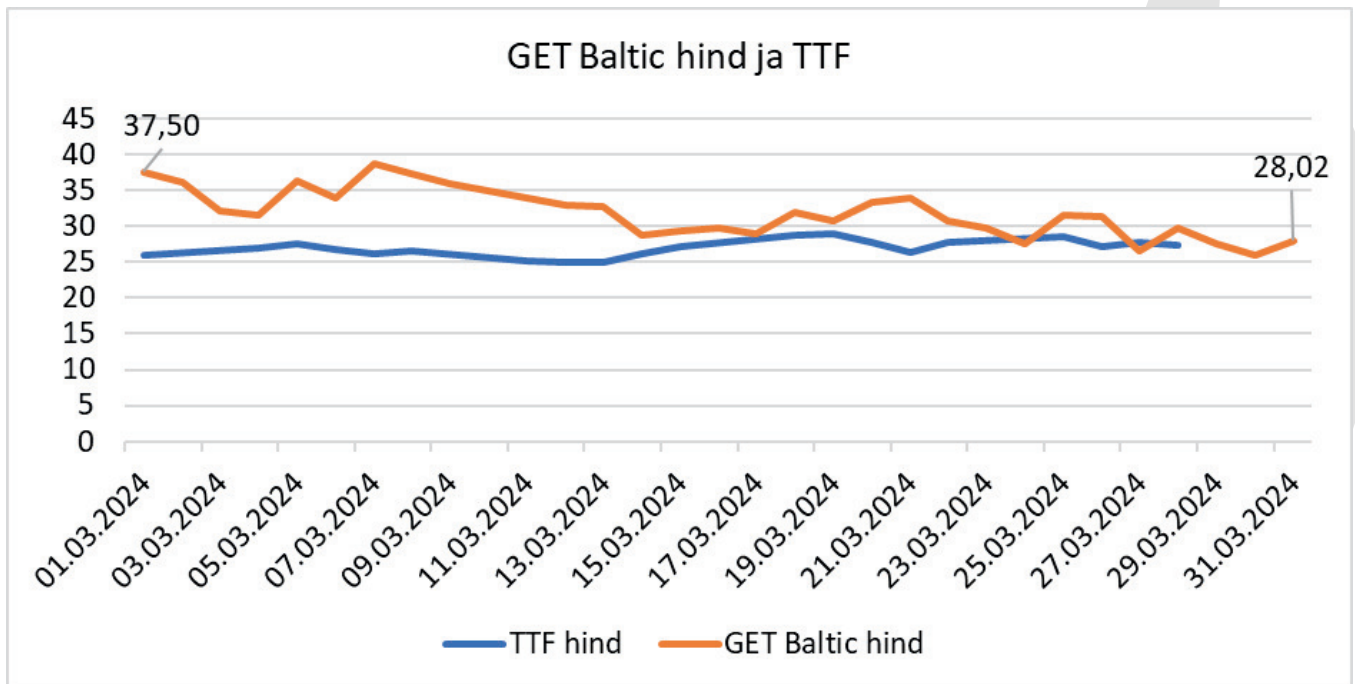
¹⁴ Allikas: <https://dashboard.elering.ee/et/balance/total?interval=hours&period=years&start=2022-1231T22:00:00.000Z&end=2023-12-31T21:59:59.999Z&show=table>

Jooniselt 9 nähtub, et märtsis 2024 oli kõige suurem osakaal elektrienergia tootmisel mittetaastuvenergiaga 39% ehk põlevkivi tootmisplakkidel, talle järgnesid biomass vastavalt 30%, tuuleenergia 17% ja päikeseenergia 14%. Hüdroelektrienergia osakaal oli minimaalne.

Gaasituruhinnad

Gaasituruhinnast annab ülevaate joonis 10. Joonisel 10 on välja toodud GET Baltic andmebaasi põhjal BGSi näitaja Balti-Soome suunal. BGSi lühend tähistab gaasituruiindeksi, mis on kalkuleeritud konkreetse tarnepäeva kohta kõigi sooritatud ostu- ja müügitehingute mahu kaalutud keskmisena.¹⁵ Hollandi TTF Gas on juhtiv Euroopa gaasibörsi võrdlushind,¹⁶ lisaks on see ka Hollandi virtuaalne gaasikaubanduskeskus ning Euroopa gaasituru peamine gaasihinna määramise keskus.¹⁷ 2024. aasta märtsi keskmine gaasi börsihind Balti-Soome piirkonnas oli 30,65 €/MWh, minimaalne 27,09 €/MWh ning maksimaalne 36,43 €/MWh kohta.

Joonisel 10 on välja toodud gaasi keskmine börsihind ja TTF väärtused MWh kohta märtsis 2024.

Joonis 10. Gaasi keskmine börsihind GET Baltic gaasibörsi andmetel ja TTF gaasibörsi väärtus märtsis 2024¹⁸

Jooniselt 10 nähtub, et gaasi keskmine börsihind MWh kohta oli märtsi vältel pigem kerges langustrendis. Kuu esimesel päeval oli gaasi keskmine GET Baltic börsihind 37,5 €/MWh, kuid 31.03.2024 oli keskmine gaasi börsihind 28,02 €/MWh. Nii gaasi keskmine kui ka prognoositav börsihind on olnud langustrendis peamiselt soojemate ilmastikutingimuste ning seeläbi väiksema tarbimise tõttu. Samuti avaldab gaasihinnale mõju ka kõrgem intressimäärade keskkond ning süsinikdioksiidi forvardite hinnalangus.

15 Allikas: <https://www.getbaltic.com/wp-content/uploads/2019/09/Specification-of-the-Baltic-Gas-Spot-Index.pdf>

16 Info võetud siit: <https://tradingeconomics.com/commodity/eu-natural-gas>

17 Info võetud siit: <https://www.lawinsider.com/dictionary/dutch-ttf>

18 Allikas: https://www.getbaltic.com/en/market-data/trading-data/?date_from=2023-06-01&date_to=2023-06-30&period=day&graph=trades&area=0&show=price&display=table & <https://www.ice.com/products/27996665/Dutch-TTF-Natural-Gas-Futures>

Gaasi tuletisinstrumendid

Tabelist 4 nähtub, et 2024. aasta III kvartalis prognoositakse TTF gaasihinnaks 27,8 €/MWh kohta ning 2024. aasta IV kvartalis prognoositakse MWh eest 31,5 €. Hinnaprognooosi mõjutab kindlasti ebakindlus tuleviku suhtes, mistõttu on hinnad tegelikkuse ja prognoositu vahel erinevad. 2024. aasta maiks prognoositakse TTF gaasihinnaks 27,1 €/MWh. Gaasi tuletisinstrumendid prognoosivad tuleviku gaasihinda.

Tabel 4. Hollandi TTF futuuride hinnad 2024. ja 2025. aastal¹⁹

Hollandi TTF maagaasi futuurid	
Viimane hind (€) 08.04.2024 seisuga	32,2
Periood (aasta)	2025
III kvartal 2024	27,8
IV kvartal 2024	31,5
I kvartal 2025	33,4
Viimane hind (€)	32,4
Periood (Winter24)	detsember, jaanuar, veebruar
Viimane hind (€)	27,1
Periood (kuu)	mai 2024

Gaasi import ja eksport

Maagaasi imporditakse Eestisse teiste riikide kaudu, sest maagaasi tootmist Eestis ei toimu, see-eest toodetakse vähesel määral biometaan. Eestisse tarnitakse maagaasi Leedust Klaipeda LNG terminalist, Lätis Inčukalnsis asuvast maagaasihoidlast ja Soome Inkoo LNG terminalist läbi Balticconnector, sh Eestisse imporditud maagaasist enamik eksporditakse naaberriikidesse tarbimisvajaduse katmiseks. 09.10.2023 sai Balticconnector kahjustada, kuid gaasitoru ühendus Eesti ja Soome vahel loodetakse taastada 2024. aasta aprilliks vastavalt turuteatele.²⁰ Tabelis 5 kajastuvad ülekandevõrku piiripunktidest sisenenud maagaasi kogused. Eksport Balticconnectori kaudu tähendab maagaasi ekspordi Soome.

Tabel 5. Gaasi impordi ja ekspordi kogused Eestisse ja naaberriikidesse²¹

Ülekandevõrku piiripunktidest sisenenud gaas (ilma transiidita), MWh	veebruar 2024	märts 2024
Karksi GMJ ²²	472 908	379 263
Värskas GMJ	0*	0*
Narva GMJ	0*	0*
Misso GMJ	130	102
Balticconnector	0	0
Eksport Balticconnectori kaudu	0	0
Eksport Karksi kaudu	0	0

* – väärtus on 0, sest pärast Ukraina sõja algust võeti vastu määrus,²³ mis keelab Eesti Vabariigil impordida Venemaalt pärinevat gaasi

20 Avalikustatud turuteade: <https://transparency.entsog.eu/#/umm>; Message ID: 23120110X1001A1001A39W001;23120821X000000001393X003

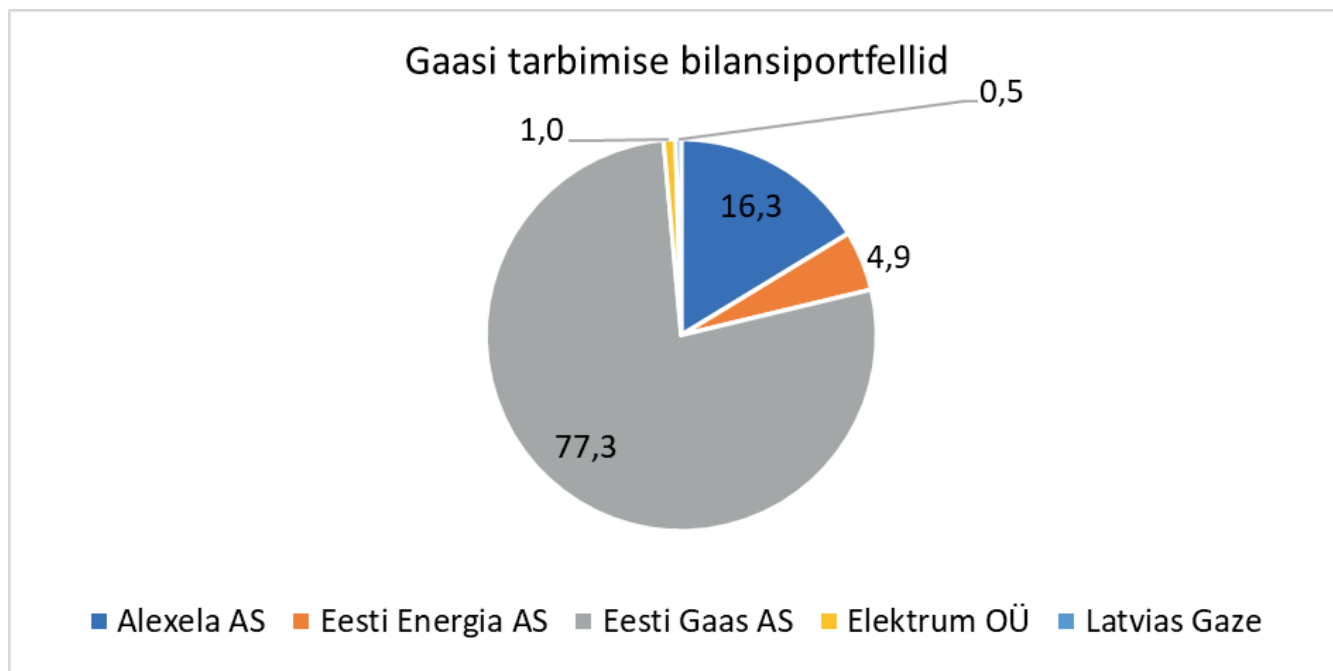
21 Allikas: <https://www.elering.ee/elektri-ja-gaasisusteemi-ulevaade-2023>

22 Lühend GMJ tähistab gaasimõõtejaama

23 Info määruse kohta: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101102022007>

Gaasi bilansiportfellid

Alljärgnev joonis 11 annab ülevaate gaasi bilansiportfellist.

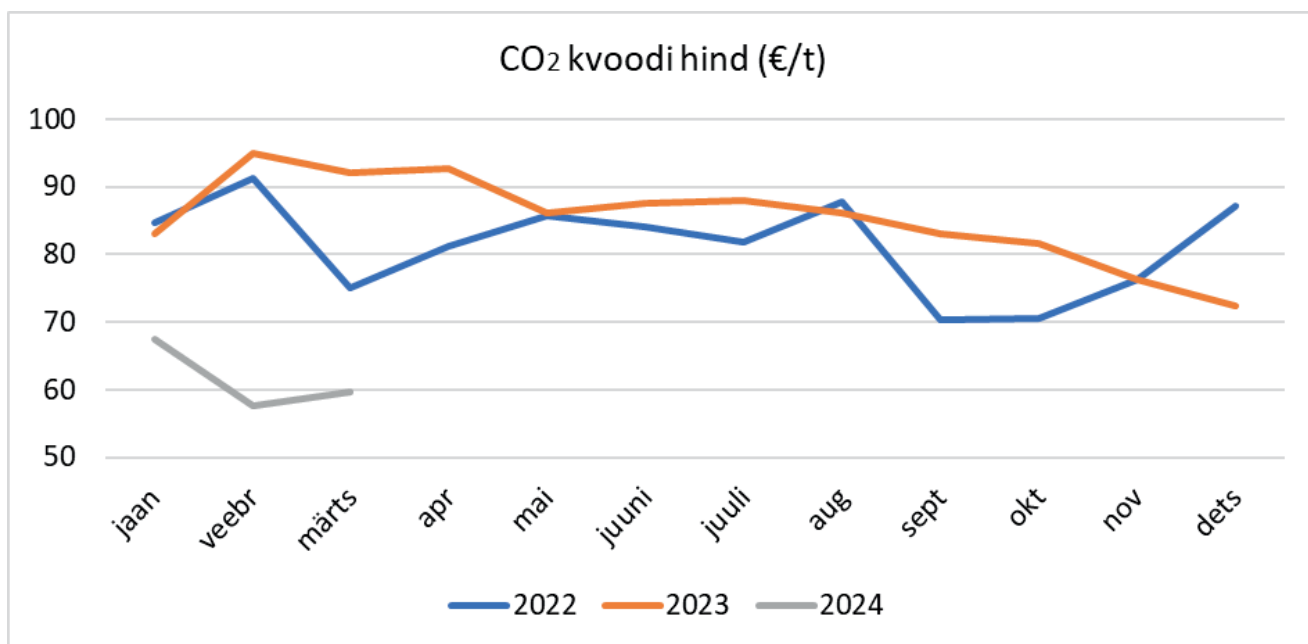

Joonis 11. Turuosade jagunemine bilansihaldurite vahel gaasi tarbimise lõikes²⁴

Jooniselt 11 nähtub, et gaasi turuosad jagunevad peamiselt kolme suurema ettevõtte vahel, milleks on Eesti Gaas AS (77,3%), Alexela AS (16,3%) ja Eesti Energia AS (4,9%). Ülejäänud osa kuulub teistele turuosalistele, kelle osakaal kokku on 1,5%.

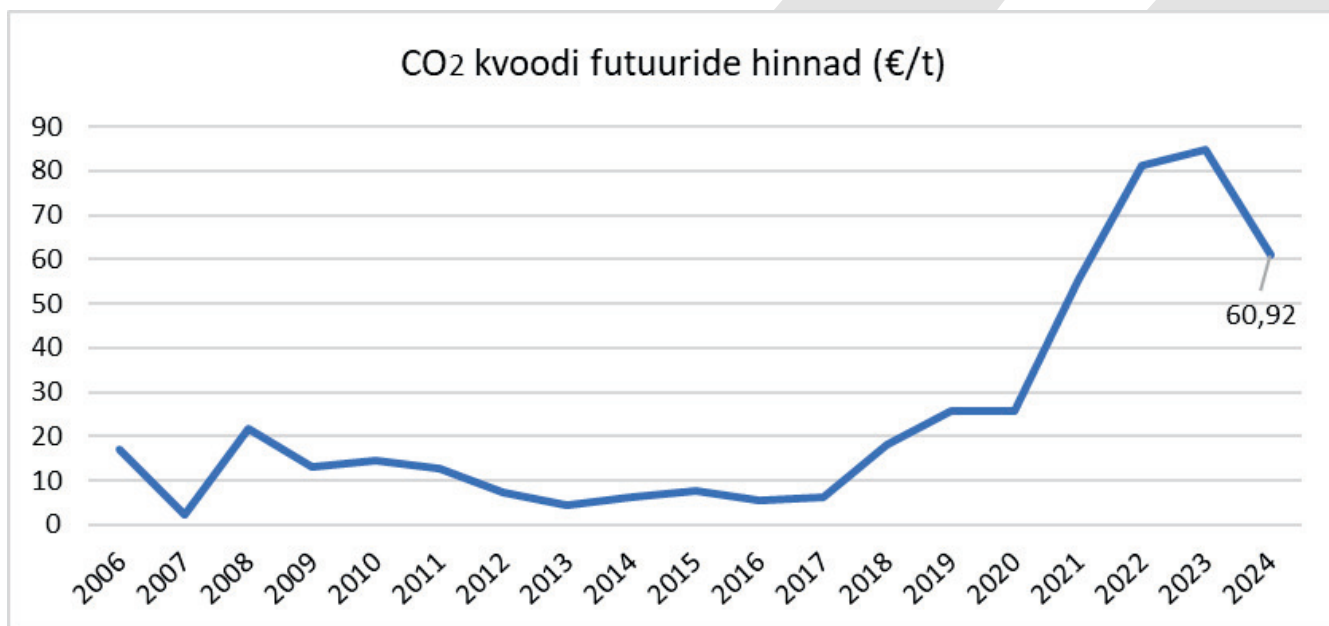
CO₂ hind

Joonisel 13 on kujutatud CO₂kvootide hinnad eurodes ühe tonni kohta. Vaatluse alla on võetud periood 2022 kuni 2023. CO₂ kvootide hinnad alustasid märkimisväärset kasvtrendi juba 2020. aasta algul. Üheks tõusu põhjuseks on see, et Euroopa Liit karmistas 2023. aastal CO₂eeskirju, mille tulemusena muutus süsteem saastajatele koormavamaks. Samuti leidis aset ka Euroopa Liidu saastekvootide kauplemise süsteemi neljas etapp, kusjuures heitkoguste kärpimise tempo tõstmiseks väheneb saastekvootide koguarv alates 2021. aastast 2,2% aastas, võrreldes varasema 1,74%-ga. Euroopa Liidu eesmärk läbi kõrgemate kvoodihindade on saavutada lõppkokkuvõttes aastaks 2050 kliimanetraalsus. Jooniselt 13 nähtub, et 2024. aastal on CO₂hind ühe CO₂ tonni kohta püsinud stabiilselt kerges langustrendis, kuid keskmiselt kõrgemal tasemel võrreldes 2022. ja 2023. aastaga.

Joonis 13. CO₂ hind ühe toodetud CO₂ tonni kohta²⁵

Joonisel 15 on välja toodud CO₂ futuuride hinnad ühe tonni kohta. Jooniselt nähtub, et futuuride hinnad on alates 2021. aasta teisest poolest tõusutrendis ning 2023. aastal olid CO₂ futuuride hinnad viimase 18 aasta kõrgemaid. Võrreldes 2024. aastat 2023. aastaga, siis nähtub, et hinnad on langenud. 2024. aasta märtsi seisuga oli CO₂ kvoodi futuuride keskmine hind 59,62 €/t. CO₂ futuurid näitavad prognoositavat CO₂ kvoodi hinda üks kuu ette seisuga.

Joonis 14. CO₂ futuuride hinnad ühe tonni kohta²⁶

²⁵ Allikas: <https://www.investing.com/commodities/carbon-emissions-historical-data>

²⁶ Allikas: <https://www.energioklima.no/klimavakten/kvotemarked-eu-og-verden>

Elektrihinnapakettide võrdlus

Järgnevalt toob amet välja märtsi soodsaimate elektrihinnapakettide võrdluse.²⁷ Tabelis 6 on välja toodud soodsaimaid elektripaketid www.elektrihind.ee lehe andmetel seisuga 09.04.2024. Konkurentsiamet tõi pakettidest välja soodsaima börsipaketi, fikseeritud paketi katkestamistasuta ning ka universaalteenuse hinnaga seotud paketi. Elektrihinnapaketid on valitud järgmistel eeldustel: eluruum on korter, tarbimine korteris on aastas 2600 kWh.

Tabel 6. Elektripakettide hindade võrdlus lõpptarbijale²⁹

Elektrimüüja	Elektripakett	Elektrienergia kulu km-ga (€)	Lisatingimused
AS Eesti Gaas	Börsipakett	20,08	<ul style="list-style-type: none"> • Börsimarginaal 0,64 senti/kWh • Prognoositud börsihind 8,63 senti/kWh • Keskmine ühikuhind 9,27 senti/kWh
Elektrum Eesti OÜ	Fikseeritud pakett, katkestamistasuta	24,61	<ul style="list-style-type: none"> • Ööpäeva hind 10,49 senti/kWh • Kuutasu 1,88€ • Keskmine ühikuhind 11,36 senti/kWh
Alexela AS	Pingevaba	23,71	<ul style="list-style-type: none"> • Pakkija marginaal 0,712 • Baashind 12,12 senti/kWh • Kuutasu 9,3 € • Keskmine ühikuhind 10,94 senti/kWh

Märkus: Enne sobiliku paketi valimist tutvuda lisatingimustega

Tabelist 6 nähtub, et elades korteris, tarbides elektrit aastas 2600 kWh, siis 09.04.2024 seisuga oli lõpptarbijale soodsaim pakett börsipakett, kusjuures selle paketi puhul kujuneks kulu kuus lõpptarbijale 20,08 €.

²⁷ Lõpptarbijale kujuneb elektrihind lisaks elektrienergia ostukulule, veel võrguteenusest, taastuvenergia tasust, elektriaktsiisist ja käibemaksust.

²⁸ GO OÜ omanduses olevale elektrihinna võrdlusportaalile (elektrihind.ee) on Konkurentsiamet andnud elektrituruseaduse kohaselt usaldusmargise. Usaldusmargisega on tagatud, et võrdlusportaal vastab seaduses ettenähtud nõuetele.

²⁹ Allikas: <https://elektrihind.ee/paketid>

Gaasihinnapakettide võrdlus

Tabelis 7 on välja toodud soodsaimad gaasipaketid www.gaasihind.ee lehe andmetel seisuga 09.04.2024.³⁰ Konkurentsiamet tõi pakettidest välja soodsaima börsipaketi, fikseeritud paketi ning ka muutuva hinnaga paketi. Gaasipaketid on valitud järgmistel eeldustel: eluruum on korter, tarbimine aastas on 600 m³/a.

Tabel. 7 Gaasipakettide hindade võrdlus lõpptarbijale³¹

Gaasimüüja	Pakett	Maagaasi kulu km-ga (€)	Lisatingimused
220 Energia OÜ	Börsihind	23,94	<ul style="list-style-type: none"> Müüja marginaal 0,39 senti/kWh Prognoositud börsihind 4,17 senti/kWh Keskmine ühikuhind 4,56 senti/kWh
Eesti Energia AS	Fikseeritud hind	26,10	<ul style="list-style-type: none"> Fikseeritud hind 4,97 senti/kWh Keskmine ühikuhind 4,97 senti/kWh
220 Energia OÜ	Muutuv hind	20,00	<ul style="list-style-type: none"> Muutuv hind 3,81 senti/kWh Keskmine ühikuhind 3,81 senti/kWh

Märkus: Enne sobiliku paketi valimist tutvuda lisatingimustega

Tabelist 7 selgub, et elades korteris, tarbides gaasi aastas 600 m³/a, oli 09.04.2024 seisuga lõpptarbijale soodsaim variant muutuva hinnaga pakett, mille kuluks kuus kujuneb lõpptarbijale 20 €. Kõige kallim oli eelmainitud tingimuste juures fikseeritud hinnaga pakett, mille kulu kuus kujuneks lõpptarbijale 26,1 €.

³⁰ Lõpptarbijale kujuneb gaasihind järgmiselt: sisseostetava gaasi hind, millele lisandub müügi marginaal

³¹ Allikas: <https://gaasihind.ee/paketid>